

РУСЛАН

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудня

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламанці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 3.) с. від стрічки.

Передплата на «РУСЛАНА» вивозить:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на шв року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . . . 16 рублів
або 36 франків
на шв року . . . . . 8 рублів
або 18 франків
Поподиноке число по 16 сот.

«Вареш ми очи і душу ми вицвеш: а не возьмеш милости і щиря не козьмеш, бо руске ми серце і щира руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Спільна балканська акція.

(X) Вісти з Македонії нагадують зо всім воєни: бюлетини і тепер виявляє ся, що оправдали ся побоюваня деяких політичних кругів ще з осени, що положенє в Македонії вельми грізне. Як відомо, російський консуль Щербина з Митровиці за своє рішуче виступленє проти ворохобних Альбанців, небезпечно ранений. Нема найменшого сумніву, що се був політичний напад, підста з альбанського табору. При всім тим вину ворохобні складають там одні на других. Справозданя російських консулятів нарікають головню на болгарских ватажків, а тимчасом вісти із Сербії приписують головню вину Альбанцям. Правду сказавши і одні і другі не без вини, а положенє стало справді вельми грізним. Особливо в старій Сербії небезпечність тим більша, що турецькі війська тамошні зложєні головню з Альбанців, які із своїми земляками спочувають. Після вістий з Митровиці побоюють ся різні християни і вимордованя чужих консулів, наколи не буде там настільки війська, щоби могло забезпечити спокій і лад. Сила узброєних Альбанців доходить там до десяти тисяч і загрожує загальним заколотом.

Коли каймакам у Вучітру, як звіщають, видав 11 християнських жандармів, вештали ся Альбанці по цілім місті і знущали ся над християнами та зранили небезпечно одного визначного Сербя. З всіх сторін надходять війська до Митровиці, бо російський консуль зробив власти одвічальними за житє сербского населєня.

Серед таких обставин зовсім марніють надії на мирну полагоду ворохобні. Сего доказом також міністерске пересилєнє в Болгарії. Ледви чи найде ся який болгарський міністер, що мав би відвагу, або хотів в душі російского правительства опирати ся народному болгарскому змаганю.

В полагоді сеї ворохобні интересована передовсім Австрія, бож Митровиця лежить на самій границі австрійської окупаційної области і Австрія найбільш має причин, звертати бачне око на тамошні події. Ворохобня розгоріла ся на добре і знєхтувала всі заміри австрійско-російского порозуміння переведеного перед двома місяцями. Можна було отже сподівати ся, що обидві сторони, Австрія і Росія, рівномірно будуть брати участь в наміренім ділі уладженя мирних обставин на Балкані. Тимчасом, як бачимо, Росія розгосподарувала ся там всевладно, відзиває ся з погрозами до Болгарії, висловлює свої домаганя Туреччині, а про Австрію нічого не чує. Коли би спільна австрійско-російско-болгарська реформа була осягнула свою ціль, то можна би було Росії лишити свободу діланя. Однак в Македонії

розгоріла ся ворохобня на добре і то на непосредній границі австрійської области. Туреччина очевидно буде напружати всі сили, щоби на свій лад завести спокій, а наколи се їй поведе ся, тоді вплив Росії на Балкані зростє і буде рішаючий в усіх балканських справах. В таким случаю заходить питанє, пощо Австрія вдавала ся в ту спільну акцію, коли не проявляє ніякої діяльності. Але коли би Туреччина не встигла згнобити сеї ворохобні, тоді вийшло би ще більше лихо. «Новое Время» зовсім виразно заявляє, що та справа може закінчити ся вельми сумно для цілої держави турецької. Тоді очевидно почала би ся робота Росії на Балкані на великі розміри і тоді очевидно Росія уміла би по своєму покористувати ся сею нагодою. Тепер же Росія не має часу зайняти ся сею справою, бо має повно роботи в Азії і ддятого тепер поручила Туреччині зробити лад в Македонії. Але упоравши ся із азійськими клопатами мати-ме вільну руку звернути ся на Балкан. Поки-що Росія вельми пильно слідить лише за македонськими ватагами і розсліджує їх почини і змаганя. А щож робить Австрія, щоби обезпечити свій вплив на Балкані, щоби его не втратити до крихти?

Доси нічого про се не чує, хоч на Балкані почала ся вже горяча робота. Годило би ся, щоби кєрманічї заграничної політики заздалегідь звернули на все те пильну бачність, щоби Австрія не відіграла ролі пізнього Івана.

Інтерпеляція посла Барвіньского.

і товаришів до Є. Е. міністра-президента яко управителя міністерства внутр. справ.

Одною з головних причин, які в Галичині руйнують добробит народу, є між нашими нерідка поява, що начальники і зверхности громадські роками остають в урядованю, хоч їх виборчий період давно скінчив ся а на їх місце инша рада громадска выбрана і инша зверхність з новим начальником повинна би обняти урядованє. Наслідком того настає в громаді лиха господарка, що підковує добробит народу. Протести і представленя до ц. к. староств і до ц. к. намісництва, до видлів повітових і краєвого видліу або лежать роками неполагоджені, або не осягають ніякого успіху.

Клясичний примір такої лихої громадскої господарки подала часопись «Руслан» з Космача в Косівщини, який тут дословно наводимо.

(Тут наведена допись з «Руслана».)

Підписані запитують отже В. Екцелєнцію: 1. Чи ті події відомі Є. Е. п. міністрови-президентови?

2. що думає Є. Екцелєнція зарядити, щоби ті надужитя усунути?

Відень 17. марця 1903.

Барвіньский, Пігуляк, Бянків, Повше, др. Пльой, Пфайфер, Вукович, др. Грубан, др.

Стоян, др. Кляч, др. Куделя, др. Грегорчич, Перич, Робич, др. Довжанський, др. Гладішовський, др. Івчєвич, др. Зафрон, др. Житник, др. Шустершич.

Д О П И С Ь.

З Тернополя.

Amicus Plato, sed magis amica veritas.*)

Всі маємо ще в пам'яті засновок рускої гімназії в Тернополі, всі памятаємо, кілько се стояло труду і зі сторони послів і подільської Руси, щоб супроти польської ворожнечі ввести єї в житє. Памятаємо, як патріотів-святиченики стягали молодіж до гімназії, днями цілими пересиджували в Тернополі вичікуючи на вислід вступного ієситу, памятаєм, як тернопільска громада зложила до двох тижнів около 300 К на книжки для учеників в надії, що та гімназія стане нашим заборолом, де молодіж образувати ся ме не лиш в рускій мові, але і в дуєї рускім. Однак не минуло від того часу ще пять літ, гімназія ще не повна, а вже з жалем бачить та сама громада, що она не сповняє надій, які ми на ню покладали.

Поминаємо всякі перепони, які она стрічає зі сторони польских властей шкільних, не згадуємо про обсаджуванє учительских сил скінченими і нескінченими питомцями, медиками і правниками, промовчуєм обскурне і негигієнічне єї приміщенє, полишаєм на боці факт, що інспектором сеї гімназії є Поляк, а переходимо до перепон, яких зазнає зі сторони своїх власних провідників с. є управителя п. К., та деяких членів учительского збору.

Тернопільска громада дізнавши ся, що управителем сеї гімназії стає чоловік, звисний зі своєї діяльності у Львові, не могла предвидіти, який дарунок дістає в єго особі, відносилася до него прихильно, вибравши пр. головою тов. «Руска Бурса», а коли днес негодую єго поведєнєм і підносить се в часописях («Діло» не поміщує ніякої критики в тім напрямі, бо п. К. має уділ в видавничій спільнї), то спонукують нас до сего ось які єго поступки в гімназії і поза нею.

Коли обняв провід тов. «Руска Бурса», то поступєнно усунєно з неї всіх старших учеників, — найвисші лишились з V. кл. і то такі, які були конче потрібні на інструкторів. Провідна думка сего поведєня: зберегти нелітних гімназистів від антиуспільних-ідей, які гніздять ся по думці п. управителя в головах учеників старших. Бути може, що була єще і инша причина. Старші ті ученики (п. б. Русини) ходять до польскої гімназії, під юрисдикцію п. К. не піддають і могли єго не респектувати як слід. Тому треба було заздалегідь запобічи.

З тим в'язєсь справа розширеня Бурси. Товариство має тепер около 10.000 К готівки, а

*) Містимо сеї голос одного з поважних батьків ученика тернопільської гімназії в ім'я асади: Audiatur et altera pars... навіть в шкільній раді краєвій, де опирають ся звичайно лише на урядових реляціях. — Ред.

Ліцитації в Публичній Галї звкційній, Львів, пасаж Миколая, будуть відбувати ся постійно два рази в тижни все о 4. год. пополудня, а іменю: в **понеділки** на образи, дорогоцінності, меблі, дивани, фортепьяни, повози і взагалі твори штуки; в **четверги** на гардеробу, господарські урядженя, машини до питя та инші дешєві предмети до щодєнного ужитку. Списи прийнятих річій на ліцитацію будуть виставлені найпізнійше 2 дни перед ліцитацією у вікнах Галї, а на жаданє за малою оплатою можуть бути прислані. **Вистава** отворєна щодєнь від 3. до 8^{1/2} год. попол., а в свята від 9. до 12. год. в полуднє. — Бюро отворєне для прийняти річій і вилат від 9. до 12^{1/2} год. в полуднє. — 27(23—2)

рішенням загальних зборів призначено сесію кво-ту на її розширення, бо тепер примістять ся в ній 56 хлопців, а охочих нашло-б ся 10 раз більше. Мимо виразного рішення загального збо-ру, до тепер не то що не приступлено до будо-ви, але навіть плану і кошторису не зроблено. На руку се кацапам, які тепер розвинули агіта-цію, та імовірно в осени отворять бурю «свя-тоюрську» за гроші «Народного Дому».

Ревізії у Львові і над Збручем, заініцію-вані Росією, повторились, як в лісі відгомон, і в нас. Зачало ся від Бурси. Нещастя хотіло, що у одного питомця найдено «Діло» і се вистар-чило до його безпородного видалення. А коли хлопчина найліпший учен. IV. кл., каючись свого страшного злочину пішов з поручення настояте-ля до п. К. яко голови Бурси і просив о про-щєнє, сей використав отсю нагоду, списав яко управителя гімназії урядовий протокол, скли-кав конференцію і доперва на представлення деяких членів збору визначено єму «малу» кару 8 годин карцеру, забуваючи о тім, що сю спра-ву, яко домашню, був компетентний полагодити виділ Бурси, а не збір учительський, та що шкільна інструкція з притиском вказує на за-саду: гімназія має не лиш вчити і карати, але виховувати і виробляти характери, чого вищуку-ванєм і каранєм провин там, де їх зовсім нема, не досягне ся.

Сей маловажний інцидент потягнув за со-бою греміяльні ревізії по класах. З запалом до-стойним поліційника, а не педагога, виганяв п. К. класи in pleno на коритар і бушував з дея-кими учителями по книжках і зошитах. В слід за тим тягнуть ся протоколи, дисциплінарки, тричі в тиждні конференції, доноси до Ради кр. а підготовивши в сей спосіб терен сповіщає п. управитель батьків, що IV. і V. кля-са замкнєсь і зарядить ся нові вписи — За такі дрібниці прогнано в останніх часах двох учеників, а що не заповідяв нетакт п. К. до тепер більшого лиха, се завдячити треба тактовному і справді батьківському поведєню директора польської гімназії, п. М., через якого руки мусять переходити всі письма вислані від управителя рускої гімназії. П. М., запобіг вже пераз катастрофі звертаючи п. К. его за-гонисті реляції назад яко безпредметові.

Надмір чи брак своєї енергії заявляє п. К. в сей спосіб, що заборонив ученикам сего року устроєнє вечерниць Шевченкових, замкнув гімназіяльну бібліотеку, так що молодіж не має де позичити книжки і хапає в руки часописи, слідить через сторожів поступки учеників, а коли оди ученик VIII. кл. польської гімназії (Рус-син — під кожним зглядом хлопець взірцевий і через цілу гімназію відличний) не сподобав ся пану К., то зажадав без всяких церемоній і

мотивів его видалення. Директор п. М. полагав се, як належало, по батьківски, а тим дав нау-ку переполоханому та загонистому в глобленю своїх учеників п. управителеви, як повинно ся з молодіжню поступати. — («Діло» піднесе се напевно як доказ нашого польнофільства, що поємили признати Полякови те, що Русинови, як здає ся, бракує. — Ред.)

Фактів таких навбирало би ся більше, але щоб читача не згудити, мусимо згадати про двох членів збору, які в тій деструктивній ро-боті п. К. суть вірними его союзниками.

Першим з них є катехит гімназії, ма-снєнький але завзятий кацап. Се справді злий дух заведєня. Він приучує молодіж до денун-ційованя і шпигунства, а ставши ще до того бі-бліотекарем рускої бібліотеки, десяткує книжки як невідомі та притім плаче перед висшими властями, що руска бібліотека для молодіжи то розсадник неморальности! Він то і справив, що бібліотеку для молодіжи замкнено.

Другим злим духом є професор М., якого вже і «Літературно-науковий Вістник» увіковіч-нив за его діяльність педагогічну в Бучачи. Сей панок, хочачи дати докази, що він є «поржон-дип», виписав цілий еляборат до Ради шкільної краєвої, розумієсь, «уржєндовим єзикем» та пі-слав его як приватне письмо, в яким доказує, що руска молодіж се дич, а то тому, бо за ма-ло читає по польски! Такого бісєра дай лише п. управителеви К. Єму він зараз повірив науку язика польского, а також до той науки спрова-див Поляка з польської гімназії, та давай всіх учеників чи хоч чи не хоч гонити на язик поль-ський. Наука язика польского відбуваєсь в пер-ших годинах, так, що ученики, котрі на сю науку не ходять (по 4 до 5 в класі), мусять цілу го-дину виставкувати по коритарах.

При тім проф. М. балакає ученикам на го-дині латини, що мова і культура польсєка далеко висіє ніж русєка, бо каже: і пан президент, і п. інспектор і директор все Поляки. — а руска лі-тература то саме гайдамацтво. А при тім з той трійки то найреввійший у всякім переслідуваню учеників. Він кожного з учеників має за скін-ченого радикала та гайдамаку та дине до него ненавистю. О якійсь любові та прихильности до молодіжи нема у него мови. Одвєк єму ще най-менше належить дивуватись, бо він терпить прямо на маїю переслідуваня — та тому ви-дить в кождім ученику, ба навіть в своїх това-ришах по званю, самих ворогів.

Ог і вязанка спостережень, яка душу кож-дого руского патріота мусить переняти страхом про будучність нашої молоді гімназії.

Один з батьків.

Напад на Митровицю.

Чамало мусить дивувати євіт ся ріжниця, з якою покарано на Китайцях смерть німецкого посла Кетелєра, а як відносить ся Росія і весь цивілізований євіт супроти смертельного зра-пеня російского консуля в Митровиці Щербини. Там заграв тоді європейський концерт дикю му-зику примірного покараня в імя цивілізації, а тут тепер заледви російський амбасадор в Цар-городі п. Зиновєв здобув ся заледви на «зимне привнє» великого вєзира Феріда баша, який прийшов перенпросити словно за нещасливий «припадок» російского дипломата. Чи ріжниця сего поведєня лежить в темпераментах Віль-гельма і Николая чи в міжнароднім значіню їх обох держав і відносинах нашого континєнту, чи вкінци в міжнароднім становиску Китайців а Турків — сего не рїшаєм аподиктивно, одвєк певно, що всі моменти причинили ся до такого виходу.

Якнебудь би не старали ся держави не до-пустити до війни на Балкані, то в виду сего, до чого вже довели тамошні події, треба надїяти ся, що цілком євпокійно та без важнійших змін не можна буде там завести мир та лад. Тому хочемо подати деякі подробиці з нападє на Ми-тровицю, як важного початку євєнтуальних подій.

Після донесєнь з Царгороду Альбанці в чи-слі 1.000 до 1.500 людей вирушили тиждєнь то-му, в понеділок на Митровицю. Часть їх розби-ла табор під сєлом Свинїрї, а часть під Сипо-лі. Полковник Саїд-бєй обєсадив піхотинцями до-роги, що ведуть до міста, а на горбах довкола згадавих сєл уставив гармати. Саїд-бєй звивав кілька разів Альбанців, щоби відступили від мі-ста, але они сего не послушали. Альбанці жада-ли виданя трєх Магомєдан і одного Сєрба, Трі-по, які після їх думки були повірниками росій-ского консуля Щербини.

О год. 4. пополудни Турки дали чотири стріли до Альбанців слїпами набоями. Альбанці рушили наперед і почала ся борба, яка трєвала аж до вечера. По год. 6. Альбанці цофнули ся, як запевнюють турецкі часописи, в дикім пере-полоху і зі стратою 50—60 людей! Турки, яких число виносило 200 людей, мали всего 3 уби-тих. Сї обчисленя вже самі собою дуже не то-чні, так що на їх імовірність не можна спуска-ти ся. Досвєт, що атак Альбанців відперто.

Що-до рани консуля Щербини, то є она дуже тяжка, але не смертоносна. Куля зранила утробу, не нарушючи внутрєностей та не ви-кликала кровотоку. Султан вислав звисєго в Царгороді хірурга Камбурєгона до Митровиці. Туда поїхав також другий драгоман російской

КОРНИЛО УСТИЯНОВИЧ.

КАВКАЗ.

(Дальше.)

Грузини, правлені до тих пор в спосіб о-риєнтальний, недбалый і самовласний, відвикші навпослі від всякого порядку і права обрушили ся на тверде, а при тому й захланне та з за того часто і несправедливе правлєнє Росії, котрої чиновники походячи в більшій часті з шумовин єї народів, не мали для Грузин ні такту ні вироблєности, а тільки пєнє «на сєму битє».

Спрошувані губернатором легкодушні Гру-зини на сойми тільки з разу явили ся і пере-стали вчашати, а на суд стягав їх хибя живий інтерес, або фантазія. Самоволя великих і ма-лих неуставала. Морд і грабіж, ба навіть непо-слух — часто з недбалєства, або лїнявєства — приводив часто арештованя, на котрі буйна кавказка кров відповідала кулею в лоб, або кинджалом в груди. Настали казнї і депортації, а за ними загальнє невдоволенє і ненависть до нової — дарма, що вже християнської — вла-сти.

Почали ся заговори і бунти, а члєни цар-ствовавшої родини яли зносити ся з Перзією і змовляти ся з вольними верховинами Кавказа против російской власти. Пришло до того, що вихований в Петербурзі Грузинєць, князь Ци-

ціяні, губернатор Грузин велів генєралуви Ла-зарєву арештувати і вивезти в Росію стару (колишню) царицю Дарию і молодшу Ма-рїю, царицну Тамару і принца Александра та жураїла*). І стало ся по указу; окрім успівшо-го втечи Александра арештовано і інтерновано в Росії всіх; за то погіб Лазарєв при тому случаю від кинджала цариці Марїї, вдови по Юрїю XIII і послїдному царєви Грузин.

В слід за Грузинєю піддали ся добровільно під власть Росії і Гурїєль Мамія II верховла-дєць Гурїї, мінгрєльський дадіян (цар) Григорий а потім ще й Імеретия так, що в р. 1810. все Закавказіє поклякло ся російскому білому дво-головому орлову.

Однєк і в тих краях викликала строга, вій-скова, московсєка управа заговори і бунти про-тив Росії, а в користь Турєччини і Перзії, в армії котрої находив ся грузинський претендєнт Александр.

Закавказіє туй-туй що не відорвало ся від Росії. Але при ній стояла церква і духовєнство і в війні їй пощастило.

Генєрал (кавказєць) Орбєліяні вигнав Тур-ків з Потї, а кріпость Ахалкалакі здобув нечувано сьмілим пічним приступом один з най-бистрійших російских полководців україн-ський попович Котляревський. Він за-ступив в тяжкому для Росії 1812. році жмїн-кою кількатисєчного війсєка, зложеного перева-жно з Українців Грузиню від наїзду де-

сятї крєць численнійших Перзів, побиваючи і цюганяючи їх за ріку Арас. Він здобув міцну перєску кріпость Ленкорань, хоть она мала два рази сильнійшу залогу, чим его наступаюче війсєко, здєсятеривши завзяте своїх витязів пре-славним розпорядом дня: «Одступленя не буде. Або добудем, або всі ляжем го-ловою».

В р. 1813. пристала Перзія на російскїє условини мира і так прийшов Александр I в посїданє всіх земель, становивших колїєсь царєство великої Тамари. З той пори розпочи-нає ся нова доба в історії Кавказа; доба его європейцєня, або радше російцєня і доба зав-зятїх воєн о свободу музулманської верховини Кавказа з Росією.

По всему тому, що російскє правлєнє за-думувало і діяло в першій половині XIX. столї-тя для Кавказа, не можна єму відмовити при-знаня на добру его волю і старанє. Однєк чи-новники, що мали опікувати ся народами Кав-каза, були часто вже дома найгіршої кондуїти і позволяли собі на майже безконтрольному Кавказі нечуваних надуживань власти; або се були інтерновані за кару легкодухи, а всі они радше пєсвали, чим помагали ділу цивілізації Кавказа.

Не много-ж висше стояли тоді і самі Мо-сєкалі цивілізацією над Азиятами.

(Дальше буде.)

*) Записки генєрала Тучкова. (Петербург).

амбасадри Мандельштам. Події в Митровиці зроби́ли в Ідліц-кіоську пригноблююче вражінє. Комісія найвищої інспекції відбуває щоденно наради в присутности султана. Турецкі достойники, обурені наглим виступленем Альбанців, залявнюють амбасадорів, що той, що доконав замаху на російського консуля, як і его евентуальні помічники будуть повішені, а ініціатори нападу на Митровицю віднесуть прикладну кару.

Як видно, навіть з тих вісток з турецького жерела, на Балкані панує така сама анархія, яка була в Китаю. Можна наперед сказати, що ані ті грозиби ані заперення турецького правительства не вилінуть на Альбанців, ба навіть розійшла ся чутка, що уряджено вже другий замах на російського консуля. Не менше, чим Альбанці шпирять анархію македонські та болгарські ватаги, які крім нападів на турецьких торговельників та власти і вимушуваня для себе різних контрибуцій, зачинають тепер висаджувати у воздух залізничні мости, нищити тунелі та переривати залізничні шляхи. Туреччина зброїть щораз нові полки та висилає їх туди «робити порядок». І зробить, кєрваво та безмилосерно, бо Европа, а навіть «освободителька» Росія, махне рукою на Македонців і крім «симпатий», не подадуть їм помочи так само, як полуднево-африканським Бурам. Ба, але бо тут справедливість вдвоє голосііше промовляє за висвободженем християн з під турецького ясиру!...

НОВИНИ.

— **Календар.** Вівторник: руско-кат. *Благовіщення*; рим.-кат. Германа. — В середу: руско-кат. Собор арганг. Гавриїла; рим.-кат. Дюнізия. — В четвер: руско-кат. Матрони; рим.-кат. Тайна вечеря, Мар.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні кварталу просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглогий, бо будемо приневолєні застановити довжникам дальшу висилку часописи.

3 Тов-а «Народна лічниця у Львові». На засіданю Ради Товариства дня 2. с. м. рішено просити всіх Впв. Родимців, що вступають в члєни і Впв. Добродіїв, що бажають значнійшим датком причинити ся до здійсненя високогуманної ціли Товариства, аби гроші вислали до Краєвого Союзу у Львові Ринок ч. 10. Просить ся зазначити при кожній посылці: «Для Народної лічницї у Львові на вкладковкнижочку ч. 752.»

— **Галицький сойм** не збере ся на весняну сєсию — як се доносять телеграми з Відня.

— **В справі о Семіонозє** та его віденьских брудів заміщує «Галичанин» ось який відклик п. з.: Заявленіє. Въ 153 нр-ѣ газеты «Галичанинъ» отъ 1902 г. въ новинцѣ п. н. «Котюзѣ по заслужѣ» умѣщєны противъ личности г. д-ра Александра Кулачковского, п. к. редактора «Вѣстника державныхъ законовъ», оскорбительны обвинєния, будто бы д-ръ Александръ Кулачковскій имѣлъ скверный ротъ, будтобы былъ мастеромъ въ сплетняхъ, будтобы тѣ сплетни часто перемѣнялись въ денунціяци, будтобы онъ предметомъ своихъ денунціяци избралъ о. д-ра Николая Семенова и будтобы послѣдній за его мнимую грубость схватилъ его за шиворотъ и выкинулъ за двери, а даже оскорбилъ его дѣйствіємъ. Убѣдившись изъ правосильного приговора п. к. повѣтового суда по карнымъ дѣламъ для участка Іозефштадтъ въ Вѣднѣ отъ 1 декабрия 1902 н-рѣ ^{П. V. 23423} изданного по дѣлу д-ра Ал. Кулачковского противъ о. д-ра Николая Семенова о оскорбленіи чести, о дѣйствительномъ положеніи дѣла, а въ особенности, що тѣмъ же приговоромъ о. д-ръ Николай Семеновъ признанъ виновнымъ словесно о оскорбленія д-ра Ал. Кулачковского, такъ якъ самъ о. д-ръ Николай Семеновъ отрицалъ всякое оскорбленіє д-ра Александра Кулачковского дѣйствіємъ, якъ также убѣдившись, що дальшія поднесенныя на вступѣ обвинєния неоправданы, — заявляєть редакция газ. «Галичанинъ», що упомянутыя обвинєния личности д-ра Александра Кулачковского не согласны съ правдою, якъ также що умѣщеніє ихъ въ газетѣ послѣдовало вслѣдствіє ошибочной информации относительного корреспондента безъ намѣренія оскорбленія чести д-ра Ал. Кулачковского. Беручи по той причинѣ всѣ выше приведенныя обвинєния д-ра Александра Кулачковского въ интересѣ правды и его доброй славы обратно, заявляєть редакция газ. «Галичанинъ» одновременно, що дописи, умѣщенныя въ 155 н-рѣ отъ 1902 г. п. з. «Изъ Вѣднѣ, Клеветы «Руслан-а» на о. д-ра Семенова» и въ 157 н-рѣ отъ 1902 г. п. з. «Клеветники», не относятся къ личности д-ра Александра Кулачковского. — Иванъ Н. Пелехъ.

— **О директуру польского театру** у Львові велє ся від двоох місяців завзята борба на стовицях польської праси і в міській радї. Вкінці побїдив дотеперішній директор театру п. Павліковский. Міска рада ухвалила на засіданю в пятницю не брати під розвагу внесеної офєрти п. Гелєра на директора міського театру, але віддати театр на дальші три роки п. Павліковскому і зменшити єму чинш.

— **За державну зраду** засуджено у Відни бучшого офіцера Павла Бартмана на 3½ літ тяжкої вязницї. Бартман вислугував ся Росії на шкоду Австрії.

— **Сумні наслідки нерозважної реклами.** В суботу мали відбути ся у Львові два похорони самоубійців: Рувовского і Черкавского. Про перший похорон не згадувано в польській прасї, тому явило ся нанім лише кілька осіб. Про похорони Черкавского мабуть хтось розіслав комунїкати польским часописам, бо у всіх появили ся вісти про час, місце і т. д. похоронів убійника і самоубійника. Наслїдком сеї реклами зібрало ся в суботу пополудни перед будинком Анатомїи величезне число публїки переважно міщанок. Похорони назначено на 5. год., але заряджено їх о пів години скорше, аби запобігти збіговищу. На домовинї лежали два вінци: від родини і від жінки з написю: «Найдорозшому мужови — засмучена жінка». Сей вінець був причиною демонстрациї і публїчної соблазни на гробї самоубійника. Обурєнє, яке настало в товнї, на Черкавску змагало ся з кождою хвилию, бо з уст до уст пїйшла чутка, що неправдою є, неначеб Черкавскій замикав свою жінку саму в помешканю, бив єї і т. д. Давна служниця Черкавских з плачем вмовляла в товпу, що «пав був для неї ангелом». Тому коли вінець від Черкавської зложено на гробї, родина помершого запротєстувала проти сєго, а товпа міщанок кинула ся на вінець і рознесла его на куснї. Сестри Черкавської, яким грозила товпа, чим скорше утікли з цвинтаря.

— **Опір сєлян.** Kurjer lw. доносить з села Залучє над Чер. (коло Снятина): Вибухнули ту розрухи сєлян з причини, що мимо всяких заходів населєня, аби дотеперішого зотрудника о. Юрєвича полишено на місци, надано презенту о. Сальбому, синовї економа у п. Кишиштофовича, властителя Залуча. Сєляни ударили в дзвони. На аларм збігло ся до 2 тисячі народу коло церкви. Вози з річами нового пароха прогнано за село, а пароха не впушено до церкви. Сєляни почали кричати: «ми не потребуєм такогo пароха як Сальо, перейдемо на православє або безвірє». Снятинське старство вислало комісаря і стягає з доокружних постерунків жандармерию, бо грозить обава, що розлученї хлопї нападуть на двір п. Кишиштофовича, котрий підписав презенту.

— **Красва рада шкільна** іменувала в народних школах: Івана Оршикевича директором 3-кл. школи вид. муж. полученї з 4-кл. звичайною в Радохові; Ів. Рощинського і Стан. Климка, учителями 3-кл. школи вид. муж. в Радохові; Івана Середу, управителем 5-кл. школи жін. в Радохові; Ів. Загачевску, учителькою 6-кл. школи жін. в Підгайцях; Павл. Забавску і Рег. Малєвску учительками 4-кл. школи в Нижневї; — управителями 2-кл. шкіл: Мах. Галюса в Лоївах; Мих. Добка в Менціні; Мих. Скорика в Луці; — учителями 2-кл. шкіл: Е. Строньску в Лєнтовицях; Евг. Крижаківну в Плебанівцї; Бог. Галюсову в Лоївах; — учителями і учительками 1-кл. шкіл: Теклю Домбківну в Жалинцях; Ванду Ржевичку в Томашівцях «Дубина»; Івана Ляског в Бічцях польских; Бєрту Гацківну в Дрогичівцї; — перенєсла: Петра Крайковского з Риманова до Сляви; Кароля Ноца з Надвірної до Ніска; Мєч. Собіского з Машкєвиць до Ропиці польської; Бог. Кольмановску з Лановиць до Крєхова; — перенєсла в стан суночинку: Якова Петришака, управителя 5-кл. школи в Цішанові.

— **Нові школи народні.** Кр. рада шкільна: вилучила громаду Бабин, в ковєвскім окрузї, з обєкту шкільного в Соколівцї і zorganizувала окрему 1-кл. школу в Бабинї; — zorganizувала 4-кл. школу муж. і 4-кл. школу жін. в Калуши і 1-кл. школу в Підлєсї, бучацького округа.

— **Нєщасна пригода.** В Золочєві застрїлив ся дня 29. м. м. поручник 35. п. кр. обор. Вячеслав Нєвядомскій. Причиню самоубійства мала бути невпїлчима недуга.

— **Студентські розрухи в Іспанїї.** В кількох містах в Іспанїї приїшло оводї до грізних демонстрациї студентів, яких причиною було ось яка подія: Полїциант в Саламанцї ударив в лице якогось студента. Товариші обидженого вислалє денутацию до начальника полїциї і домагали ся сатисфакциї, однак єї не одержали. Тодї товни студентів облягли префектуру полїциї і засипали єї градом каміня. Коли прибула жандармерия, студенти привтали єї камінями, на що жандарми відповіли сальвою в найбільше збиту масу. Товпа розлетїла ся, а на площї бою остали два трупи і кільканацять ранєних студентів. Демонстрациї повторили ся ще того самого дня в грізнійшим видї, бо до студентів пристало до 3.000 робїтників. На одній з площ прийшло май-

же до різні межї демонстрантами а війском. Студенти і робїтники з револьверами змїряли ся з відділом війска. Від куль і багнетів застєлила ся ціла площа ранєними, а кількох демонстрантів погїбло.

— **Москалі для Македонців.** «Юг» доносить, що московско-болгарске товариство студентске має видати альбом п. з.: «Македонїя і жите єї населєня», в яким буде до 1500 сторін. Участь в сїм видавництвї прирекли гр. Лев Толстой і Максим Горький. Дохід призначений для християньского населєня в Македонїї.

— **Університет в Пекінї,** який мають небавом отворити, буде мати три видїли: правничий, філософїчний і медичний. Крім того буде при університетї висша школа торговельна. Профєсорами університету будуть Японці, з чого можна вносити, що пекінський університет буде zorganizований на взір японських.

— **З залізницї.** Полуднево-німецко-австро-угорський рух звязковий. — З днем 1. цвѣтня 1903. входить в жите додаток V. до тарифи товаровой частї II, зшитка D (спїльна зшитка) з дня 1. цвѣтня 1895.

— **Ц. к. Дирекция почт і телеграфів** для Галичини оповіщує: Поручено в кругах торговельних, щоби також висиллючим почтові припоручєня дати можність використати семидневний рєчинєць полишений довжникови (по оказаню єму припоручєня) до викупна в урядї почтовім довжного документу а іменно, щоби висилаючі могли в тим рєчинци вплинути евентуально на довжника, щоби з викупном не отягав ся. В той спосіб можна буде в многих случаях запобічи процесам і стратам звїдєси впливаючим. Відповідно до того зарядило ц. к. Міністерство торговлї розпорядженем з 4. с. м. ч. 7.397, що на бажанє висилаючого висказанє в бланкетї при дотичних позицїях, має ся вислати від 1. цвѣтня с. р. донєсенє, що довжник при оказаню документу або взагалї збороняє ся з плататою довгу, не годить ся з рєчинєцем заплати, або старає ся ударємити доручєнє. Бажанє висилаючого висказує ся словами: «если не наступитъ безпроволочна заплата, доносити менї о тим». Належитість за донєсенє вносить 25 с. від кождого припоручєня без огляду на те, чи жадано донєсеня що-до одной, чи всіх позициї того самого припоручєня.

— **Интерєсна книга для сьвященників.** Редакция «Богословского Вѣстника» повідомляє своїх передплатників з р. 1902, що они можуть дістати знамените дїло св. Йоана Золотоустого «О сьвященствї» по зниженї цїнї (2 К 20 сот.) тїлько до 15-го с. м.; по впливі того часу цїна сєго твору буде для всіх однакова т. є. 3 К (66 сот. на почт. реком. перєсылку). Тї, що купують в редакциї, дістануть безплатний додаток «Св. Письмо о сьвященнику».

Посмертні оповістки.

— **Осип Гнічний,** слухач III року полїтехнїчної школи в Градци, упокоїв ся дня 4. с. м. в домі своїх родичів в Устїо єпископскім, проживши несповна 22 літ. — В покійнім тратить Русь-Україна невтомимого робїтника народного. Вже в своїх гімназїяльних науках (ходив до рускої гімназїї у Львові) відзначав ся покійний незвичайним таланом і витрєвалою пильностю, а при тим вельми товариским обходженем, через що і здобув собі велику симпатію як у своїх настоятелів так і у товаришів. По видержаню іспїту зрілости з відзначенем, записав ся покійний до школи полїтехнїчної у Львові на видїл архїтектури. І тут не перестав він бути все між першими, а при тим невсипущою працею збогачував покійний з кождим днем своє знанє, так що всі надїяли ся не аби якого поведженя покійного на тим поли науки. При тим не забував він і на товариські справи і брав вельми діяльну участь в технїчїм товариствї «Основа». З початком сєго року шкільного покійний вїхав на студїї до Градця. Однак звичайна товаришка працюютих студентів — чохотка не оминула его, обняла в свої залїзні рамена і заголубила его на смерть. Не довго мучив ся покійний; по несповна двомісячній слабостї перенїс ся на тамтой сьвіт, лишаючи по собі лише добру память і великий жалє яко по добрім синовї родичів і вітчини, товаришу і учєнику. В. є. п.!

(P. I.)

Наука, штука, література.

— **Рєпертуар Руского народного театру у Львові** в сал «Gwiazd»-и ул. Францїшканьска ч. 7.

— Ввторник, дня 7. цвѣтня: *Перший раз*: «Пан Бібінський», комедия в 1 дїї Гавалєвича і «Молодий шуткар», комедия в 2 дїях Кропивницкого.

— 3 Руского народного театру.

Знова три представлення в двох днях, під неділю і в неділю, аби поправити підшарпану касу очевидним бойкотом рускої публіки. Се тяжкий заміт на адресу львівської старшої громади, на жаль однак се факт правдивий і заслугу на публічне нап'ятоване. На послідних трьох представленнях відносини не змінили ся. В суботу на «Скапанім сьвітї» явило ся трохи чужої публіки і споре число гімназистів, котрі як все і всюда доставляють нашому театрови найповажнішого ковшингенту видців. В неділю пополудни на «Не ходи Грицю» і вечером на «Пташнику з Тироля» сядя була майже повна, але старшої рускої інтелігенції було дуже мало.

Під зглядом артистичним всі три представлення треба зачислити до найліпше відграних, хоч, як знаємо, майже половина дружини театральної нездужає на інфлюенцу і лише з посьвятою власного здоровля виступає на сцені. (П. Рубчак тяжко нездужав і зовсім тепер не грає). В «Скапанім сьвітї» Оркана артисти розвинули весь свій талант сценічний і вивели вірцево всі креації. На особливу згадку заслугують п. Стадник в ролі Кантога, п. Петрович як Собко і п-ні Рубчакова в ролі Зузьки. Впрочім треба би повторити весь афіш, і всім з окрема признати знамените вистудіоване своїх ріль. На закінчене відграно дуже складно настроровий епілог Оркана «Ніч», який тісно вяже ся і доповнює акцію «Скапаного сьвіта». — В драмі «Не ходи Грицю та на вечерниці» виступила з поведженем п-ні Слобода-Крушельницька в ролі Марусі. Інші ролі випали дуже добре і артистів нагороджувано різними оплесками. — По одногодинній перерві почало ся вечірне представлене оперетки «Пташник з Тироля» і хотий актори могли ледви відітхнути поза сценою, випало удачно у всіх ролях. Прим держала в оперетці п-на Кравчуківна в ролі почтарки Христі і як своїм повним оперовим голосом, так своєю грою поривала і чарувала публіку, а в нагороду збирала гримкі і неумовкаючі оплески. Знаменито списав ся також тенор п. Петрович, в ролі Адама, пташника, хоч пізнати було в его голосі умучене після попередного представлення. До удачної цілости представлення причинили ся неменше п-ні Рубчакова, як княгиня, своїм ніжним голосочком; п. Шеремета в комічній ролі барона Венса, п. Захарчук яко гр. Станіслав та пп. Юрчак і Стефанович, як пара глухо-сліпих професорів. Прочі артисти в менших ролях достроїлись до артистичної гри попередних і заслужили на вдячність і признане зібраної публіки. (—к).

— Вийшло друге видане «Проповідий Недільних» д-ра Івана Бартошевского, звісних з свого популярного і займаючого укладу. Можна їх набути в львівській книгарні Ставропигійській, або у автора (Львів, ул. Дома 5) по 2 злр. за примірник. — Автор дає ті проповіді також на богослужбні інтенції, о скілько стане запасу тихже.

— Репертуар Львівської Фільгармонії.

Ві вторник, дня 7. с. м.: композиторський концерт Мечислава Карловича при співучасті Софії Кубалівної, Генриха Мельцера і Вяч. Гумля.

Телеграми.

Відень, 6. цвітня. На суботнішнім засіданню палати вельмож ухвалено закон о похатництві після предложена комісії. З огляду, що палата послів ухвалила сей закон з деякими змінами, то він поверне ще раз до палати послів.

Царгород, 6. цвітня. Чутка, що російський консуль в Митровиці помер, є неправдивою.

Так само є ложною вість, що Альбанці машерують з Іпек до Нового Базару.

Відень, 6. цвітня. N. fr. Presse доносить, що пос. Кльофач по подорожи в Македонії і Туреччині прибув до Білгорода і буде на авдієнці у сербского короля.

Оголошене конкурсу.

Виділ «Рускої Бесіди» у Львові оголошує сим конкурс на директора руско-народного театру.

Близших інформацій можуть інтересовані засягнути у господара «Рускої Бесіди» у Львові ринок ч. 10 І. поверх.

Оферти належить надсилати найдалше до 20. с. м. до Виділу «Рускої Бесіди» у Львові.

Львів, дня 4. цвітня 1903.

За Виділ «Рускої Бесіди»

В. Шулєвич.

Безженний сьвященик потребує образованої жєнщини до заряду дому. Зголошеня приймає о. Парох в Заланові п. Рогатин.

35(8—10)

COLOSSEUM Ernesta Thorna
у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сєнішна
Величава програма.
від 1. до 15. цвітня 1903.
при співучасті військової музики 30. п. п.

1) Увертура. Реклямограф. 2) Мария del Uraino, іспанська тансерка. 3) Сестри Dissely, еквілібристки. 4) Carro, черевобесідник. 5) Л. Людвиговский, польський гуморист. 6) Сестри Moulter, подвійне сальтомортале та потрійним дручку. Орхестра. 7) Aga? 8) E. Hanson і Miss Jemmy, на кружляючих гльобах. 9) Дружина Ozerani, американська пантоміна. 10) Chautenas, трансформаційна співачка. 11) Американський біоскоп: Подорож на місяці.

Що дня о 8. год. вечером велике представлене. В неділю і сьвята два представлення. Що п'ятниці High Life представлене. Білєти ачаснійше можна замовляти і набувати в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

„Тревоги автора і видавника“
(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері вносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.).

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.
☆☆☆ **Перед і за кулісами** ☆☆☆
та другі оповіданя. ♦ ♦ ♦
— — — Ціна 1 К. — — —
Зміст: *Перед і за кулісами.* — Будник 417.
— *Ігоди.* — *Атак серця.* — *Збиточники.* — *Акторске щастє.*
Набути можна в Ставропигійській книгарні.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд до Львова		Поїзд зі Львова	
посл. особ. приходить о годни		посл. особ. відходить о годни	
6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6:25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
6:20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова	6:30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
6:50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.	6:43	„ „ „ дв. Підзамче
7:45	з Янова	6:55	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
7:40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8:30	8:40 до Кракова (Відня, Прага), Берлина
8:00	„ „ „ на дв. головний	2:55	9:00 до Лавочного, Хирова, Калуща
8:10	з Лавочного (Пешту), Калуща, Хирова	9:15	до Янова
8:15	з Сокала, Рави рускої	9:50	до Бєлаця, Сокала, Любачова
8:50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина	10:30	до Чернівців, Потутор
10:25	з Яшова, Любачова	10:40	до Тернополя, Потутор, дв. Підд.
11:55	з Станіславова (Кересмезе, Потутор)	10:57	„ „ „ дв. гол.
1:10	з Лавочного, Калуща, Хирова, Борислава	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і сьвята
1:23	з Янова	2:15	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділі і сьвята
2:20	з Підволочиск, Кошичинів на дв. Підд.	3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
2:35	„ „ „ на дв. голов.	3:15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
3:14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	3:25	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
4:40	з Самбора, Стрия, Скольного (1/5—30.9)	3:30	до Яшова, Хирова, Любачова
5:11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підд.		
5:25	„ „ „ на дв. голов.	Ніч	
5:40	з Чернівців, Іцкан	12:45	6:10 до Станіславова, Жидачева
5:50	з Кракова	6:20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшава)
		6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дні а від 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно
Ніч		6:35	до Лавочного (Пешту), Калуща, Хирова
6:00	з Сокала, Бєлаця і Любачова	7:10	до Сокала і Рави рускої
8:04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	8:16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
9:12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	8:25	до Перемишля
12:15	9:20 з Чернівців, Букарешту	9:00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець, дв. Підзамче
9:25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)	9:20	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
8:40	9:50 з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова	10:05	до Іцкан, Чорткова
2:31	10:03 з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	10:30	до Кракова, Відня, Варшави, Прага
	10:03 з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. „ „ „ на дв. голов.	11:00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	10:20 „ „ „ на дв. голов.	11:10	„ „ „ дв. Підзамче
	10:50 з Лавочного (Пешту) Хирова Калуща	11:32	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
	3:14 з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче	4:15	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.
	8:35 „ „ „ на дворець головний	5:50	

ЗАМІТКА: Пєра нічна числить ся від 6 годни вечером до 5 годни 59 мінут рано

Час середно європейський рїзнять ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. веліниць державних (ул. Красіцких ч. 5.) уділяє пояснєнь в справах залізничних, продає білєти всякого рода і розклада їади.

Контора виміні
ц. к. упр. гал. акц.
Банку
Гіпотечного
2 купує і продає
всєлкі
папєри цінні
і МОНЕТИ
по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.